C/2024/1185

23.2.2024

P9_TA(2023)0349

Inimõiguste olukord Afganistanis, eriti endiste valitsusametnike tagakiusamine

Euroopa Parlamendi 5. oktoobri 2023. aasta resolutsioon inimõiguste olukorra kohta Afganistanis, eriti endiste valitsusametnike tagakiusamise kohta (2023/2881(RSP))

(C/2024/1185)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Afganistani kohta,

— võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,

A. arvestades, et pärast Afganistani ülevõtmist Talibani poolt lubas Taliban anda endistele valitsusametnikele ja endistele relvajõudude (ANDSF) liikmetele üldise amnestia; arvestades, et ÜRO abimissioon Afganistanis on dokumenteerinud vähemalt 800 inimõiguste rikkumist, mis hõlmavad endiste valitsusametnike ja ANDSFi liikmete meelevaldseid kinnipidamisi, kohtuväliseid hukkamisi, kadunuks jääma sundimisi ja piinamisi, mille on toime pannud *de facto* ametivõimud;

B. arvestades, et endiseid valitsusametnikke ja ANDSFi liikmeid on tapetud kinnipidamisasutustes, teadmata paikades ja avalikes kohtades; arvestades, et sageli ei ole perekonnad kinnipeetud sugulaste saatusest või asukohast teadlikud päevi või nädalaid, kuni surnukehad neile üle antakse;

1. peab kahetsusväärseks Afganistanis toime pandavate inimõiguste rikkumiste ulatust, mis on pärast Talibani võimuhaaramist hüppeliselt suurenenud; mõistab kõige karmimalt hukka kõik inimõiguste rikkumised selles riigis, sealhulgas endiste valitsusametnike ja ANDSFi liikmete ulatusliku tagakiusamise, naiste ja tütarlaste jahmuma paneva rõhumise ja soolise apartheidi poliitika, samuti kodanikuühiskonna organisatsioonide ja inimõiguste kaitsjate sihikule võtmise;

2. kutsub Afganistani *de facto* ametivõime üles täitma täies ulatuses oma avalikult väljakuulutatud lubaduse anda endistele valitsusametnikele ja ANDSFi liikmetele üldine amnestia;

3. nõuab kiiremas korras ÜRO juhitava vastutusmehhanismi loomist, et uurida väidetavaid inimõiguste rikkumisi, sealhulgas neid, mis on toime pandud endiste valitsusametnike ja ANDSFi liikmete suhtes, ning rahvusvahelise õiguse rikkumisi;

4. nõuab tungivalt, et *de facto* ametivõimud tühistaksid naiste ja tütarlaste õiguste ranged piirangud kooskõlas Afganistani rahvusvaheliste kohustustega;

5. kutsub taas Afganistani üles vabastama viivitamata ja tingimusteta Matiullah Wesa, Zholia Parsi, Neda Parwani, Murtaza Behboudi, Rasul Parsi ja kõik teised alusetult vangistatud isikud ning korraldama Alia Azizi kadunuks jääma sundimise põhjaliku uurimise;

6. nõuab kindlalt, et jätkataks ranget ja tingimuslikku suhtlust Talibaniga, tuginedes viiele kriteeriumile, mille nõukogu on määranud kindlaks *de facto* ametivõimudega suhtlemiseks;

7. nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid suurendaksid oma toetust Afganistani kodanikuühiskonnale, sealhulgas rahastades spetsiifilisi inimõiguste kaitsjate abistamise ja kaitsmise programme ning väljastades tagakiusatud naistele ja tütarlastele humanitaarviisasid;

8. taunib asjaolu, et usuvabaduse olukord on Afganistanis Talibani võimu all järsult halvenenud; mõistab hukka asjaolu, et Taliban kiusab kristlasi ja teisi usuvähemusi jõhkralt taga, et need riigist kõrvaldada;

9. kordab, et on Afganistani rahvaga solidaarne ja toetab teda, sealhulgas ka rahva nõudmist, et kõikide Afganistanis toimunud inimõiguste rikkumiste puhul seataks jalule õiglus, tehtaks kindlaks vastutus ja nähtaks ette heastamine; nõuab, et EL toetaks sellega seoses Rahvusvahelises Kriminaalkohtus käimasolevat uurimist;

10. kordab oma muret Afganistanis kiiresti halveneva humanitaarolukorra pärast ja selle pärast, et puuduvad rahalised vahendid äärmise nälja all kannatavate inimeste toiduga varustamiseks; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama humanitaarabi andmist ning põhivajaduste täitmise ja toimetulekuabi rahastamist;

11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜROle ja Afganistan *de facto* ametivõimudele.